

Begejstret anmelder: Nyt lægehus er lokal genistreg

Nyt lægehus brillerer på to vigtige områder, mener arkitektur-anmelder Lars Brorson Fich, der tager alle stjerner i brug

ARKITEKTUR
Lægehuset i Hirtshals
★★★★★

Lad det være sagt med det samme, det er en svir at skrive en anmeldelse af det nye lægehus i Hirtshals. Ser man på dets forudsætninger, har det været en yderst svær opgave for arkitekterne bag, hvis største udfordring skulle vise sig at være lægehusets nabo: byens gamle borglige rådhus. Heldigvis har tegnestuen valgt en genial og enkel løsning – det kunne være gået så galt. Løsningen kommer vi til om lidt.

I konkurrence med en borg

Et rådhus skal være en markant bygning, der kan samle og virke som et symbol – et ansigt ud ad til for en hel by. Og lad os sige det på denne måde - Hirtshals er med sin bebyggelses charmerende forskellighed ikke nogen nem by at give et samlende ansigt.

Arkitekterne bag rådhuset har løst opgaven ved at lave et meget markant, næsten borglignende hus. For så vidt ikke nogen uintelligent måde at løse opgaven på. Hvis man skal tegne et hus, der kan være med til at strukturere sine omgivelser, er det ikke nogen dum idé at gøre det dominerende, og det tidligere rådhus er om ikke andet så i hvert fald arkitektonisk stærkt nok til netop det – at dominere sine omgivelser.

Vinduerne er placeret mellem piller, der leder tanken hen på en middelalderborgs skydeskår. Ydermere er de trukket netop så langt

tilbage i "skydeskårene", at vi får indtryk af, hvor tyk, tung og solid muren er. Tilmed hælder yderfacaderne let indad som en ringmur, der skal kunne modstå lidt af hvert.

En arkitekt ville måske med dyb og alvorlig stemme beskrive det ved at sige, at facaden på det tidligere rådhus har en vis tyngde, og at det er opnået ved at arbejde med plastiske virkemidler, hvilket egentlig bare vil sige, at det er opnået ved at arbejde med formgivningen. I midten hæver byrådsalen sig som et måske lidt klodset proportioneret borgtårn.

At skulle bygge et langt mindre hus ved siden af sådan en nabo er ingen nem opgave. Særligt ikke, når det er en anden offentlig bygning, der også skal yde en service over for byens borgere. Det vil jo være at foretrække, at bibliotek og lægehus fremstår som en enhed – som et samlet sted, hvor borgerne kan hente service fra det offentlige. Så hvad skal arkitekterne stille op?

Det samme – bare modsat

Hvis man bare kopierer det tidligere rådhus' arkitektur, vil lægehuset komme til at virke som en pudsigt kopi i miniformat. Vælger man i stedet et helt andet arkitektonisk udtryk, får man ikke nogen helhed ud af det.

Den løsning, lægehusets arkitekter er kommet op med, er intet mindre end en lille genistreg. Når man går forbi i hverdagen, oplever de fleste givetvis en helhed mellem de to bygninger uden at tænke nærmere over det. Men når man dyk-

Man har gjort alt, man kan arkitektonisk, for at skabe et lægehus, der kan tiltrække nye læger samt skabe et trygt miljø, der også kan få flere mænd til at opsøge læge tidligere, mener arkitektur-anmelder Lars Brorson Fich.
Foto: Lars Pauli

ker ned i, hvordan det er gjort, er det en imponerende enkel løsning.

De to bygningers facadeudtryk passer nærmest ind i hinanden som to puslespilsbrikker. De er ikke ens, men griber ind i hinanden og danner dermed en helhed. Vinduerne i lægehuset sidder i samme rytme som bibliotekets. Men hvor bibliotekets facader består af murpiller, der

Hirtshals Bibliotek flyttede i 2015 ind i renoverede lokaler i det gamle rådhus. Muren skrånede indad, og vinduerne er trukket langt tilbage mellem murpiller, der minder om skydeskår på en middelalderborg. Det giver et indtryk af en meget tyk, tung og solid mur.
Foto: Lars Pauli

danner "skydeskår", sidder vinduerne i lægehuset i tilbagetrakne nicher i mureværket. Og hvor ydermuren på biblioteket sine steder skrånede indad, skrånede muren i vinduesnicherne i lægehuset udad over vinduerne.

Når man skal forklare, hvordan de "plastiske virkemidler" er brugt på lægehuset i forhold til på det tidligere rådhus, kan det næsten lyde som en politisk forklaring på en ny skattereform, men det er ganske enkelt: det er det samme bare modsat og brugt på en anden måde, og på den måde passer det sammen.

Kan tiltrække flere læger
Et andet område, det nye lægehus brillerer på, er hvad angår det funktionel-

le. Der er grundlæggende to brugergrupper til lægehuset: patienterne og dem, der behandler dem. Fordi huset er finansieret af kommunen med tilskud fra staten og ikke regionen, betyder det, at lægerne modsat i regionens lægehus har været med i planlægningen

fra start.

Den helt store udfordring i mange byer lige nu er at tiltrække flere praktiserende læger. De to læger, der er i lægehuset i Hirtshals i dag, er i længden langt fra nok. Men ved at inddrage brugerne, har man gjort huset attraktivt. For det før-

ste ved at gøre det funktionelt og effektivt som lægehus. For det andet har man placeret et godt personale rum på første sal. Alt, hvad der har med patienter og behandling at gøre, er placeret i stueetagen, hvilket både er praktisk for personalet og for patienter, der er dårligt gående.

Placeringen af personalet på førstesalen betyder, at personalet virkelig har pause, når de trækker sig tilbage til personalerummet. Personalrummet bruges i øvrigt til interne kurser, hvor både læger og sygeplejersker deltager. Det skaber et udviklende fagligt fællesskab, som er det, mange praktiserende læger efterspørger. Rent arkitektonisk er førstesalen også med til at give huset en profil, der giver det et yderligere

slægtskab med biblioteket. Også set fra patienternes side virker det nye lægehus som et behageligt hus at komme i. Venteværelset er højt og lyst og beklædt med træ og signalerer mere dagligstue end sygdom. Det kan være et problem, at nogle patienter, nok mest mænd, har en tendens til at gå for sent til lægen med symptomer på, at de er syge. Det er selvfølgelig begrænset, hvad arkitektur kan gøre i denne sammenhæng, men her er i hvert fald gjort alt, hvad der kan gøres med arkitektoniske virkemidler for at fjerne dramatikken.

Skulle man dryppe en lille smule malurt i bægeret, så tager noget klinisk desværre over, når man forlader venteværelset og skal hen til lægens konsulta-

tionsværelse. Her går der hospitalsgang i den – noget der for nogle har samme virkning som at tage en rundtur på Netdoktor.dk – pludselig genkender man alle mulige symptomer.

Grundlæggende er læren, man kan udtrække af lægehuset, dog endnu en gang, hvor vigtig inddragelse af brugerne er.

Det nye lægehus i Hirtshals fortjener efter min mening så absolut sine seks stjerner.

Af Lars Brorson Fich
kultur@dnmh.dk

Lægehuset i Hirtshals

Arkitekt: Arkitektfirmaet Hovaldt
Ingeniør: Frandsen & Sønnergaard K/S

